

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 3 gl., za pol leta 1 gl. 60 kr., za četrt leta 80 kr. — Naročnina se pošilja opravištvu v dijaškem semenišču (Knabenseminar). — Deležniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamesne liste prodaja knjigar Novak na velikem trgu po 5 kr. —
Rokopisi se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo.
Za oznanila se plačuje od navadne vrstice, če se natisne enkrat 8 kr.,
dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

Kakšne pravice imamo Slovenci!

Marsikteri prišlec obnaša se pri nas in dela z nami kakor nekdo z mehomo. Naš kruh uživa, naše vino mu diši, od nas se bogati, redi in masti, a naš jezik zaničuje, našo narodnost zasramuje, sužno preteklost nam očita, vse upanje in pravico do boljše bodočnosti nam zanikuje. Pristopijo tem še nesrečni domačini, žrjavolasci Judeži, ki v lastno skledo pljuvajo in svoj narod v grob tiščijo, čeravno še ni popolnem umrl. Kmeta nam tarejo novošegne liberalne naprave, izobrazbene, izomikane rojake pa povsod za dveri postavijo ali očitno preganjajo. Smo li Slovenci menje kakor drugi ljudje na svetu? Nimamo nobenih pravic v Avstriji? Imamo! Toda za njihovo priznanje moramo še boriti se, dokler ne zmagamo, če ne, poginemo!

Slovenci v Avstriji imamo jednake pravice kakor Nemci, Italijani, Magjari. Ti nimajo nikakšnih predpravil pred nami. Jim ne pristaja nobena pravica našo narodnost žaliti, naš jezik zasramovati, naše izobrazovanje in napredovanje na podlagi naše slovenske materiščine ovirati ali zabranjevati. Slovenci smo Nemcem in vsem drugim narodom v Avstriji popolnem jednakopravni, to pa po naturnih, božjih in političnih postavah.

Po naturi je Slovan človek tako kakor Nemeec. Le dozdevna učenost, naduta z grdim napuhom, taji, da je ves človeški rod jedin, zaplojen od jednih predstaršev. Temeljito naravoslovje, zgodovinske in jezikoslovne preiskave kažejo na resnico, katera je v najstarejših knjigah zabeležena, v sv. pismu, namreč, da prihaja ves človeški rod od Adama in Eve. Poznej se je človeški rod po zemlji dalje razširil in pognal, velikanskemu drevesu podoben, več mogočnih debel in vej. Po naturi smo si vsi jednakopravni. Slovan in Nemeec imata iste telesne in duševne lastnosti in zmožnosti. Nemeec se na svet rodi podobno Slovanu, poprek jednako dolgo živi in isto tako v materi zemlji strohni.

Pa tudi po božjih postavah smo Slovani jednakopravni Nemcem, Italijanom in Magjarom. Vsi smo krščeni, vsi smo udje Cerkve božje na zemlji, bratje Kristusovi, otroci nebeskega Očeta in dediči večnega življenja. Kajti ni ga razločka med Jndom in Grkom, sužnim in svobodnim. Pred Bogom smo vsi jednaki in dolžni Njemu služiti in se med seboj bratovski ljubiti, ne pa sovražiti in preganjati. Človek mora prej neverec postati, preden zamore nekrščanske svoje brate v Kristusu preganjati, ker niso njegovega rodu. In res so brezverni liberalci naši najhujši nasprotniki med tem ko so nemški konservativci in verni možje nam pravičnejši.

Naposled dobajajo Slovincem jednake pravice, kakor Nemcem, itd. po političnih postavah. Res je, Slovenci so bili podjarmljeni. Ali ti časi so uže minoli. Večina Slovencev t. j. kmetski stan bil je podložen grajščakom. Delal je grajščakom tlako in raboto. Toda minolo je tudi to. Kmetje so svoja posestva morali s plačevanjem rešiti in sedaj zamore vsak ravno tako na nič priti, kakor grajščak. Vsak Slovenec je sedaj avstrijsk državljan. Svitli cesar so ustavo dali in v njej jednake pravice vsem narodom, tedaj tudi slovanskim, to pa vsem ljudem, a ne samo nemškimi liberalcem!

Ove državljanske pravice so tako resnične in gotove, da jih imamo celo v podobi državne postave, od državnega zbora sklenjene, od gospodske zbornice odobrene in od svitlega cesarja slovesno podpisane dne 21. decembra 1867. Pravijo jim: osnovni ali temeljni državni zakon ali postava od 12. dec. 1867 — Staatsgrundgesetz vom 12. December 1867.

Najvažnejši nam Slovincem je člen 19: ki se glasi: vsi narodi v državi so jednakopravni; vsak narod ima nedotakljivo pravico braniti in gojiti svojo narodnost in svoj jezik.

Jednakopravnost vseh deželskih jezikov v šoli, uradu in javnem življenju se od države priznava.

V deželah, kder prebiva več narodov, imajo javne šole tako biti osnovane, da nihče ni prisiljen drugega jezika učiti se pa da vendar vsak narod dobi potrebnih sredstev, da se izobrazuje v svojem jeziku.

Tako se glasi oni velevažni 19. člen osnovnih postav. On podaja tudi nam Slovincem postavno pravico do enakopravnosti. Njega se imamo držati, na njega sklicavati se v borbi za svoj narodni obstanek, razvitek in napredek. Slovinci imamo od samega svitlega cesarja podpirane pravice v Avstriji. Skrbeti nam je še, da nam tudi djanski povsod obveljajo.

Gospodarske stvari.

Ovčje po postavi zavarovane bolezni.

Med ovčje po postavi zavarovane bolezni, ktere do odločenega roka kupčijo razderó, spadajo kože ali osepnice. Pod to boleznijo razumevamo nalezljivo iz notranjih vzrokov izvirajočo kožno bolezen, ktera se more na vse druge domače živali prenesti. Brž v začetku, ko se bolezen začne izcimljevati, postanejo živinčeta klaverna, od časa do časa se tresejo, veselja do jedi kakor navadno nimajo, iz očes se jim cedijo solze (ovce se jočejo), iz nosa jim teče večkrat redka, svitla tekočina, ki postane pozneje zelenkastosiva. Izdihana sapa kakor tudi kožna izhlapovina ima nek poseben neprijeten duh.

Kmalu potem se pokažejo na trepavnicah, v gobci, na notrajni koži stegen, na prsih, trebuhu in na spodnjem delu repa male, rudeče maroge, ki se v gumpice zdebelijo in kakor grah debele postanejo. Napolnjene so te gumpice s tekočino čisto kakor voda. Te prikazni se dajo 3—4 dni, ko se je bolezen začela, opazovati.

Okoli 14. dneva bolezní spremeni se vodena tekočina v gosto, gnojnato in žolto tekočino, ki se po 4—5 dnevih popolnoma posuši. Na mestih, na kterih so se mehurji bili poprej napravili, postanejo rujave garje. Cela bolezen trpi tedaj kakih 18—21 dni. Te osepnice ali kože so tako imenovane dobre ali nehude osepnice.

Vse drugače pa je stvar s tako imenovanimi hudimi ali nevarnimi osepnicami. Pri ti bolezni se vse polno mehurjev po životu živinčeta vzdigne, ki se potem jeden v drugega izlije in tako velike in dolgodobne gnoječe se rane delajo. Boleno živinče ima močno mrzlico in malo ali celo nič ne je. To občno motenje življenja pri živinčetu postaja od dne do dne hujše. Rane po koži, iz kterih se cedi gnojvita tekočina s časom vso kožo razjedó, iz ktere se razširja smrad, ki ga ni mogoče prenašati. Žival kmalu potem pogine s prikaznimi, ktere kažejo na občno oslajenje in spridenje krvi. To bolezen imenujejo črne kože ali hude osepnice. Pravega vračila zoper to bolezen ne poznajo.

(Konec prih.)

Konjerejsko društvo štajersko pa planinski pašniki za žrebeta.

II. V Gornje-grajskem okraji nahaja se ob štajersko-kranjskeji meji 1300 joh velika planina, 4758' ali 1503 metrov visoko nad morjem. Imenuje se Meninska planina in je last ljubljanskih škofov. Pripada 4 katastralnim srenjam; sv. Martin, Bočna, Gornjigrad in sv. Miklauž. Najviše vspenja se v Savnici proti Vranskemu. Površina ove planine ni vseskozi ravna, vendar pregloboko ni nikjer pretrgana in živina brez posebnih težkoč pašo najde. Najlepši kos planine je na Smrekovci, ki je proti zahodnim vetrovom s pogozdenimi vrhi zavarovan. Tukaj bi se najleži dali prirediti hlevi in stanišča za pastirje. Blizu je čista studenčna voda, proti severu pa 7—8 joh veliki travniki. To je najlepši kos ove planine.

Na njo pelja več stez in sicer iz Gornjega grada, Bočne, sv. Martina, Vranskega in Motnika na Kranjskem. Steze so precej strme. Na planino vganjajo blizu 2000 goved in ovac. Grajščina Gornjegrajska jo daja v najem za 360 fl. na leto posameznim najemnikom, ki potem male najemščine od posestnikov pobirajo za vgnano živino. Letos je treba najemščino pri grajščini ponoviti.

Planina je vgodna paši za žrebeta. Zato je konjerejsko društvo voljno prirediti takšno pašo, vendar cele planine ne misli jemati v najem, ampak le nekolik del za prvo poskušnjo. Tudi bode društvo vselej pripuščalo vganjati goveda in ovce. V tej reči ne misli napraviti nobene premembe. Planino za pašo žrebetom pa hoče v porazumu s kmetijsko družbo štajersko in c. k. ministerstvom za poljedelstvo, katero je voljno skozi 3 leta po 500 fl. dati v podporo celemu podjetju!

Premiranje konj po konjerejskem društvu štajerskem bode se letos od 3.—17. sept. vršilo v Žavci, Ormoži, Ljutomeru, Cmureku, Fehringu, Doblu, Teufenbachu, Liezenu in Gröbmingu. Premije so zuatne. Natančnejši črtež objavimo prilično.

Dopisi.

Iz Cerkovic na Dravskem polji. (Nesreča za nesrečo — potreba brizgalnic, ne potreba nove šole.) Še le 7. jul. je prihrala iz bližnjega Pohorja nesrečna toča, ki je zraven drugih tudi našo faro močno zadela ter mnogim polovico pridelkov vzela in že nastane druga nesreča v nedeljo 17. jul. Ravno smo obhajali po navadnih večernicah še pobožnost sv. Alojzija, ko se zasliši, da gori, in vse hrumi v neredu iz cerkve ter se na žalost mora prepričati, da je res sosedna vas „Pongerce“ v ognju. Zatosili so ga, kakor se pravi, nespametni otroci zakurivši v slamo. Pogorela je hitro ena stran vasi s snopjem in senom, ki je že bilo shranjeno, druga stran pa se je zdela že varna, a naenkrat pridrvi od Maribora sem viharna burja, ki zanese ogenj tudi na drugo

stran vasi, ter vpepeli tudi tukaj vse, kar je bilo s slamo pokritega. Tukaj se je pač videlo, koliko bolj pametno bi bilo, ko bi dotični krogi skrbeli in pomagali, da bi si pripravili potrebne brizgalnice — dozđaj imeli smo samo eno malo za 11 vasi pa še tista se je pri tem ognji strla, družega pa nič — in drugo potrebno orodje, brez kterega se ne da ogenj lahko ustaviti, kakor da priganjajo k zidanju še druge nepotrebne šole, ki se hoče staviti komaj $\frac{1}{2}$ ali $\frac{3}{4}$ ure daleč od farne šole v vasi „Šikole“, česar se je tudi lahko prepričal za po nesreči zadete kmete, kakor se vidi, res očetovsko skrbni novi okrajni glavvar Ptujski, ki je koj drugi dan osebno prišel ogledovat po toči kakor po ognji učinjeno škodo. Ali če se še ni prepričal, se še pa bo, če blagovoli tudi ogledovati resno daljavo onih vasi, ki se imajo pridružiti novejši šoli. Kajti, da bi se vsaj nekterim zakrila nepotrebnost nove šole in se pokazala postavna daljava in se spravilo postavno število otrok vkup, meri se daljava le po zemljevidu in se hitro nameri eno do $\frac{5}{4}$ ure in se dela na to, da bi se morale tej novejši šoli pridružiti dve vasi, kateri pa ne bote imele t. j. nikakor bliže, če ne dalje, kakor v farno šolo pač pa veliko slaběji pot. Iz ene, iz Starošinec“ bodo si morali po zimi otroci sami preivati sneg in si delati tir, kajti odraščeni nimajo v Šikole v zimskem času po kaj hoditi, pač pa hodijo vsaki dan več ali manj v cerkev, kjer je tudi farna šola. Iz druge vasi, t. j. „iz Pongere“, ki so, kakor rečeno 17. tega pogorele, morali pa bodo hoditi otroci v Šikolsko šolo prek železniške ceste in prek potoka, ki v deževji močno naraste in še odraščeni ljudem pot zapira, ko pa imajo v farno šolo komaj $\frac{1}{4}$ ure hoda po varni, samo, se ve da v deževji tudi blatni cesti. Dotične vasi so sicer nasprotovale in še menda bodo, da bi se odeepile od farne šole. Čeprav bi bilo to čisto nespametno, kar navedeni razlogi svedočijo, a okrajni šolski svet je odgovoril: mi hočemo šolo v Šikolah. V poletnem času se navadno ne najde v 3. razredu sedanje šole za vsako klop eden učenec in v 2. razredu ne dva, na kateri je pa še, zraven rečeno, nekaj tisočakov dolga. Ker pa šola v „Šikolah“ mora biti, a samo zavolj nekterih menda od neke sumljive, Slovencev ne ljubeče, strani za šolo spodbujenih in svojo deco „razcartlajočih“ ondotnih in Stergonjskih očetov, zato morajo pa tudi otroci omenjenih 2 vasi v isto šolo, da ne bi čisto prazna ostala. No, pa le hitro na delo, da se zavoljo odlašanja v veliki potrebi ne bo škoda trpela pri omiki otrok, ker je še dolgov premalo.

Iz Ljutomera. (Volkmarjeva svečanost.) Mariborski gimnazijci napravijo v naši čitalnici dne 21. avgusta „besedo“ na čast Lavoslava Volkmarja, starega slovenskega pesnika. Volkmar je rojen Ljutomerčan, deloval je kot kaplan pri sv. Urbani pri Ptuj; njegove pesni so v naši okolici med kmeti razširjene in se še dozđaj prepevajo.

Svečanost bila je nastavljena za 14. aug. Toda zavoljo raznih uzrokov je se odložila na nedeljo 21. avgusta. Obhajala se bode v gostilnici gosp. Vaupotiča. Nadejamo se, da se nabere obilo naroda k tej slavnosti! Črtež je dobro sestavljen in obsega sledeče točke: A. Beseda. 1. Dijaška (zbor) od A. Lebana. 2. Pozdrav. 3. a) Mornar (zbor z bariton-solom) od A. Lebana. b) Namen mojih pesni (čveterospev) od G. Ipavica. 4. Deklamovanje. 5. Molitev (zbor). 6. Slavnostni govor. 7. a) Hercegovska (zbor s čveterospevom) od A. Hajdriha. b) Sanja (čveterospev) od K. Maška. 8. Deklamovanje. 6. Sirota (zbor z tenor-solom) od A. Hajdriha. 10. Kdo je mar? (1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.) od B. Ipavica.

Od sv. Petra pri Radgoni. (Letina, toča nevihta.) Kakor se kaže, bodemo še tukaj pri nas z letino precej zadovoljni. Sena se je nakosilo precej in lepega, ker je ves čas kositve ugajalo lepo vreme, da je vsak zamogel prav suho pod streho spraviti. Tudi czimine so ob lepem vremenu cvetele in dozorele, dalje je bil ves čas vesele žetve lep, da ženjic na polji prav nič ni mudil dež, ali kaka druga vremenska nezgoda; kakor se to marsiktero leto pripeti suho so toraj poželi in suho pod streho spravili, da bodo mlatiči leži mlatili. Tudi jarine, kakor koruza, krompir, grab, oves, i. t. d. vse lepo kaže, ter obeta obilno pridnemu kmetovalcu povrniti njegov trud. Vinogradi kažejo precej lepega grozdja, iz kterega smemo zaradi ugodnega vremena pričakovati dobre vinske kapljice, ako nam le Vsemogočni naše vinograde pred toča obvaruje. Tudi sadja bodemo nekoliko imeli, največ bo menda sliv in grušek. Neviht in viharjev še ni bilo takih, kakor je od drugih krajih slišati. Samo v petek 22. t. m. popoldne nas je obiskala precejšnja burja. Veter je tako močno pihal, da je cele voze, s snopjem naložene, premetaval, mnogo koruze po njivah podrl, slamnatih streh raztrgal, i. t. d. Celi oblaki peska in prahu so se na cesti vzdignoli, da ni bilo par korakov dalje videti. Kmalu potem se vlije dež, ter vsuje toča, ktera je neusmiljeno preko Prekmurskega polja sekala koruzo, krompir oves; mlado ajdo je tako zmlatila, da jo sedaj drugokrat sejajo, tudi vinograde je na mestih precej zadela. Hvala Bogu! na široko ravno ni segnola, ter še ni tolike škode učinila, kakor se to od drugod pritožuje. Dal Bog, da bi bila to slednja nevihta in toča!

Iv. Dub.

Iz Brašlovca. (Kako je koroški „Völkermarkt“ dobro breo dobil.) Od dne 31. marca nam dojde dopis iz Völkermarkt na Koroškem o pristojnosti neke Hedvige Kolšek. Mi jim na dotična zahtevanja in pojasnila odpišemo, se ve da slovenski. Dne 21. maja nam odpišejo, da jim moramo v postavnem in uradnem jeziku dopisovati. Mi jim na to odpišemo, naj blagovoliijo navesti postavo, po kateri je nemško uradovanje zapovedano. Zđaj v zadregi one postave niso mogli

najti, obrnejo se na c. k. okrajno glavarstvo, naj bi nas ono prisililo nemški dopisovati. Ali c. k. okr. glavarstvo v Celji, vselej pravično tako tudi v narodnem oziru, jim odpiše, kakor se tukaj v slovenskem prevodu glasi:

„Broj 13.702. Dopis slavnemu c. k. okrajnemu glavarstvu Völkermarkt v blagovoljno dalejšnje poslovanje oziroma v poizvedbo pristojnosti Hedvige Kolšek s službno uljudno opazko pripodaja, da je slovenski uradni jezik tržke občine Brašlovec slovenski in da se zahtevanju mestnega občinskega urada Völkermarkt, da bi se rešitev tega predmeta v nemškem jeziku pouzročila, zaradi pomanjkanja postavnih vtemeljevanj, ne zamore ustreči. Celje 6. junija 1881. C. k. namest. svetovalec in okrajni glavar Haas.“ Toraj slovenski župani bojzljivi začnite slovenski uradovati! Ne bojte se nemškutarjev in sovražnikov naše narodnosti. V lice jim povemo, da jim je zastoj misliti, če nas niso ob času absolutizma ponemčili, nas sedaj tudi ne bodo. Kajti „Duh slovanski se je vzbudil, — Slovan čuti, kaj da je, — Pred nemškutarsko glavico — Noče več uklanjat se“. Opombica! Völkermarkt je ponemčeni Velikovec. Kedar hočejo tamošnji „purgarji“ od Slovencev kaj denarjev zaslužiti ali kedar jih za nemčurske kandidate lovijo, tedaj znajo vsi in dobro slovenski, sicer pa ne marajo nič za nje. Okolica je vsa slovenska in bi toraj se v Velikovci sploh moralo uradovati slovenski, kamo-li še od slovenskih štajerskih občin zahtevati nemških odpisov! —n—

Od Savinje. (Celjskemu tiskarju Rakuschu) in njegovemu komedijantu se precej huda godi, ker jima ščuarsko „Cillier-Zeitung“ žaljeni Savinčanje nazaj pošiljajo. Tako je prav. Kdo bo se pa od teh možakarjev dražiti dal in še plačeval. Najbolj se jezi na vrlega našega „Slov. Gosp.“ in ker stvarno niti pičice mu ne more odvrtni, napada osobno velezaslužnega urednika. Vendar temu bodi v tolažbo rečeno: da smatramo to v največjo čast, ako je kateri slovenski duhovnik v „Celjanki“ grajan, a v največjo sramoto, če ona katerega hvali. Ta list piše za freimavrerje in ti jo tudi podpirajo. Patron freimavrerjev dr. Foregger je njej krušni otec. Zato pa ona tudi marljivo duhovnike obira, smeši cerkvene obrede, napada poglavarja sv. Cerkve, troši laži o nunah in menihih pa nikoli ničesar ne popravi, se norčuje iz pobiranja milih darov okolo altarja, smeši romarje in je nedavno celo slovanske romarje nesramno žalila. Sploh freimaurerskega volka prav dobro poznamo. Tem bolje smo se smejali, ko je v štev. 59. se zavil v velik ovčji kozuh ter začel lepo „krščanski“ naprej moliti in slovenskim kmetom priporočati potrebo slovenskega liberalnega lističa. (Čudno, pri volitvah in zapeljevanji Slovencev vidijo potrebo slovensčine, drugače pa ne). Toda ubogi komedijant je pozabil volku odrezati dolgi rep, kosmata ušesa in ostre kremplje in si tako vse skazil. Uvidevši namreč, da on in

Rakusch ne zamoreta izdavatı „liberalnega lista za kmete“ prosita in upijeta, naj bi njuni glas slišal graški „Volksbildungsverein“ in se ve da pri g. Rakuschu tiskati dal svoj grdi „Dorfbote“ v slovenski obleki! Pisatelj teh vrstic je uže več „Dorfbotov“ prebral in mora reči, da ni kmalu čital toliko nesramnih napadov na Slovence, zlasti pa na sv. vero in čestito duhovščino. In s takšno berso hoče g. Rakusch vračati dobroto, da so duhovniki in slovenski župani toliko denarjev za tiskovine pri njem plačali. Ob konci omenim še, da je nesrečni celjski profesor ali suplent, ki je z deklicami grdo ravnal, po krivici v „Cillier-Zeit.“ Slovcem vrinjen, kajti ovi grdun ima nemško ime, je vpisal pri številjenji „Umgangssprache: deutsch“, je bil zvest ud „Deutscher Kasino-Verein“, a nikoli ud čitalnice. Zato ga naj „Celjanka“ lepo poveže in v svojo mauho skrije! Sekač.

Iz Koroškega. Kder ni bilo kakšne uime, toče, ondi vse lepo kaže in ljudje veselo žanjejo. Za deželni zbor volijo veliki posestniki dva nova poslanca, ker sta Stokert in Edelman poslanstvo odložila. Da bi konservativci v tej skupini se enkrat zmezili, o tem ni čuti. Odločnosti in poguma manjka. — Fužine Hüttenberške in vsa posestva pridejo v last velikega denarstvenega zavoda „Länderbank“. Do sedaj so uradniki Hüttenberške zadruge na Slovence nemilo uplivali, posebno ob volitvah. Pritiskali so na uboge kmete, da so ti češ nečes volili nemčurje in liberalce. To utegne sedaj prenehati. Koroški Slovenci dobijo odduška. Iz Doberlevasi so okrajnega sodnika, če se ne motimo, zopet dalje prestavili. — Katoliško društvo v Celovci je sv. očetu Leonu izjavilo svojo nevoljo zastran neredov, ki so se godili pri pogrebu Pija IX.

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Sedaj so se nemški liberalci začeli med seboj trgati. Napadajo pa najprvlje svojega voditelja dr. Herbsta, zakaj se ni šel sam v Prago tepst s Čehi, ampak je na svoji grajščini mirno čepel, da vidi, kakšen da bode celemu šundru konec. Očitajo mu, da je bojzljivec in da ni sposoben za voditelja. Drugi listi zopet branijo Herbsta in tako je razpor med ustavoverci. — Čehi in Poljaci se vedno bolj sprizanjujejo. To je dobro znamenje. V Krakovu so nedavno se sešli najodličnejši česki in poljski učenjaki. — Čehi so najbolj hudi, zakaj so na novih desetakah samo nemški in magjarski napisi; Čehi začeli so toraj napisavati: „to plati deset zlatih“ pa tako Magjare razdražili. Zato so sklenoli napisovanje opustiti, ker se hočejo nemški liberalci tega poslužiti in opiraje se na Magjare ministra Dunajevskega prevrči, ker je dovolil, da se pri državnih kasah tudi napisani desetaki smejo sprejemati, dokler so še celi. — Dunajski novi nadškof Gangelbauer je od papeža potrjen

— Liberalni „Bauernverein“ je v Lipnici zaradi toče pobegnol v bližnjo vas. Predmetov so jim liberalni poslanci nezaslišano bedastih v pogovaranje ponudili n. pr. prošnjo do ministerstva, naj zapre ruske meje za vvažanje ruskih goved. No, takšno postavo so konservativno-narodni naši poslanci uže lani sklenoli; ob novem letu 1882 se meje trdno zaprejo. Liberalci tedaj lažejo in z lažmi kmeta begajo računajoči na njegovo nevednost. Laž je tako kosmata, da se res čudimo, kako se je „Tagespošta“ upala ž njo med svet! — Česko mesto Bučovice je v javni seji ugovarjalo zoper to, da se zdravniki pri okrajih nastavljajo neznajoči jezika svojih bolnikov. — V Ljubljano je ove dni došel brat svitlega cesarja, nadvojvoda Karol Ludvik, ter bil od Slovencev, zlasti od „Sokolcev“, navdušeno sprejet. Dopalo mu je se, da je slovenski „Sokol“ pristopil družbi rudečega križa. — Pred Trstom mudile so se angleške oklopnice, sedaj so odšle, a na njih mesto priplule so ameriksanske. — Hrvatski ban je 4 milijone denarja iz krajinskih blagajnic uže prevzel v oskrbovanje. V Zagrebu imajo hudo volilno prasko v mestni zastop. Do sedaj so na zmagi Mrazovičevci. — Dne 22. in 23. jul. razsajala je strašna burja po srednej Ogerski podrla mnogo hiš, raztrgala več mostov in s točo zasula pridelke. — Vlada v Sarajevu je razmere med kmeti in grajščaki mohamedani poskusila uravnati po stari turški postavi od l. 1213. To je vendar čudno!

Vnanje države. Žalostne novice prihajajo iz Italije; tamošnji vodje politični začenjajo zoper poglavarja sv. katoliške Cerkve rogoviliti; tirjajo namreč, naj vlada papežu vzame še Vatikansko palačo in sv. Petersko cerkvo in ga zapodi iz Rima, pa tudi sploh iz Italije. Bogu samemu je znano, ali pride res do tega ali ne. — Nemški cesar Viljelm bo v Gostinu od našega cesarja obiskovan dne 4. avgusta. Volitve na Bavarskem so liberalce jako iznemirili: nemški, zvečinoma katoliški Bavarci so brezverskemu liberalstvu dali močno brco: 89 konservativnih poslancev so izvolili, med tem, ko jih imajo liberalci samo 70, čeravno so ministri in uradniki za nje se potegnili. — Rusi iščejo zvezo s Francozi. — Turški sultan je morivcem sultana Aziza smrtno kazen spremenil v ječo na žive dni. V Afriko pošilja v Tripol vedno več vojakov in streliva. To pa jezi Francoze. Ti so z naskokom vzeli mesto Sfaks in ubili 800 Arabov, sedaj hočejo zasesti še mesta: Gabes, Kajrvan, Sušan in Kef in tako je ves Tunis njihov. Bu-Amema jim je sicer všel pa naposled ga vendar dobijo. Francozi so premočni. Doma v Parizu pa norijo zoper verne katoličane. Nedavno je vojni minister 30 mladenčev, oficirskih kadetov, kaznoval in kot proste vojake v regimente porazdelil, ker so na den sv. Henrika bili pri sv. meši. — Angležem žugajo Irci čedalje huje. Na več parobrodov so spravili „peklenske mašine“, t.

j. ure nabite z dinamitom, katere razletijo, kedar navite dotečejo. K sreči je policija mašine zasledila ob pravem času. — Obstreljeni predsednik v Severni Ameriki ni umrl pa hudo boleha; krogelj še mu vseh niso mogli izvleči.

Za poduk in kratek čas.

Nesrečni dnevi generala Szapary-ja v Bosni.

(Spisal po lastnej skušnji D. Živkov.)

VI. Dne 5. avgusta ob štirih nas neusmiljeni trobentaš prebudi. Hitro je vse pripravljeno na odhod, a čakati smo morali do 11. ure sedeč na konjih. Solnce je strahovito pripekalo. Marsikteri bi rad v senco vlegel, da bi si on in konj počil pa ni bilo dovoljeno, ampak sedeli smo kakor lipov sv. Martin na gabrovem „šimelnu“. V sedmih urah smo potem komaj po težki poti dospeli v Gračanico, kjer smo več slišali o bitvi od 4. avgusta. To je uže bil boj! Vsaka koča se je morala posebej po sili vzeti. Kjer se pa to ni dalo, ondi so kočice požgali in jazbece iz gnezda posmodili. V boj zapleten je bil 1 bataljon 70. polka in je bil v sili, dokler mu ni prišel 1 bataljon od 61. polka na pomoč. Od naše strani so bili 1 častnik in nekoliko mož ranjenih, katerih še eden je tisti dan umrl; Turkov je bilo okolo 80 mrtvih, 50 ranjenih in 40 vjetih, kateri zadnji so se tisti dan odpustili, samo dva poveljnika so zadržali.

Dne 6. avgusta smo imeli počitek. Tisti dan so vse kočice po orožji preiskali. V mošeji so našli do 1000 pušek in vsakovrstnega orožja tudi 700 škrinjice streliva. Na trgu sta stala dva stara železna topa. Obetal sem pajdašu 5 fl., naj mi na celi lafeti pokaže za čebulj vrednosti železa! Orožje so naši vojaki vse potrli. Bile so večjidel stare s srebrom vložene puške na samokres; tudi nekaj angleških Martini-pušek je bilo; handžari so bili ostri, kakor britve. Strelivo se je vse sežgalo. Kedar so se prve puške v ogenj vrgle in pokati jele, bilo je naenkrat vse na nogah. Nihče ni drugače mislil, kakor da so nas Turki napali. Ko smo zvedeli, da ni nič huđega, smo si vsak kakšno senco poiskali, da bi počivali, pa nam prehudo pokanje ni pripuščalo, ker so vojaki, da bi delo hitrej dokončali, začeli cele škrinjice v ogenj metati. Vse se je pokončalo, samo topa sta cela ostala vendar zabita.

Gračanica ima okolo 3000 prebivalcev, večjidel mohamedancev, nekaj malega pravoslavnih kristijanov, kateri imajo lepo malo hišo božjo brez stolpa; mohamedanci imajo dve mošeji.

Dne 7. avgusta sta bila zgodaj dva prva puntarja obešena. Hitro potem smo se začeli pomikati proti Dubošnici. Marširali smo celi dragi dan in smo ob eni po polnoči 8. avgusta prišli v tabor. Pešci in ženisti, kateri so uže po dnevi tje prišli, oskrbeli so si sena, slame itd. za ležišče,

jaz sem po nekih poslih zadržan zaostal za svojim oddelkom in ga v temni noči nisem najti mogel. Zato si pri ženistih prenočišča izprosim, ktere ga so mi radovoljno dali. Konja privežem k plotu, ga izsedlam in mu sena predložim, jaz pa si vležem k ženistom v širok jarek tik ceste. Akoravno hudo gladen, sem vendar dobro spal. Ko se je zadenilo, prihiti kakih 40 mož dobro oboražanih Turkov in napadnejo naše straže; 18 so jih naši vojaki vjeli, druge pa postreljali. Vjetim se je orožje vzelo in potrlo, strelivo pa v vodo pometalo. Potem so se odpustili.

Jaz hitim iskat svojega oddelka. Ko ga najdem, bilo je že vse pripravljeno na odhod proti Doljni Tuzli. Pot gre po lepi dolini vode Spreče, ktera je zelo rodovitna, ker pri tem slabem obdelovanju je kuzuza in pšenica lepo kazala. Pšenica je bila uže prezrela in je izpadala; po koruzah je bilo polno buč in dinj ali melonarjev. Kako se tu polje obdeluje, sem sklepal iz kmetijskega orodja, ktero sem ob malem počitku pri neki zapuščeni koči videl; oralo je bilo leseno, kakor so ga nek-daj stari Egipčani imeli. Deske, da bi zemljo na eno stran odmetavala, ni bilo. Brano ima lesene zobe, in je za dolgo trto iz divjega trsa spleteno jarmu privezano sredi dvorišča ležalo. Na divjem trsu je bilo precej lepega grozdja. Škoda, da so bili čisto zeleni, kakor tudi slive; pa zadnjih se je vendar veliko pojedlo, kakor tudi kilave kuruze, dinj in buč, ker smo bili že drugi dan brez jesti.

(Dalje prih.)

Smešničar 30. Trije mesarji so prišli na sejem, in so nekej krčmarici dali hraniti 50.000 fl., ker toliko denarjev niso hoteli s seboj nositi. Naročili so pa krčmarici, da le takrat sme denar dati, kedar vsi trije ob enem pridejo. Kratko potem pride eden teh mesarjev in želi imeti denar, ker so obilno volov kupili in njegovih tovarši ga čakajo na sejmu. Krčmarica da denar, ali komaj ta odide, uže pridejo tovarši in tirjajo denar. Zdaj je bilo očitno, da je oni mesar z denarjem pobegnol. Mesarji tožijo krčmarico, naj jim založeni denar plača. V zadregi krčmarica premišljuje, kaj bi storila. Slednjič si domisli in mesarjem odgovori: da bo ona, kakor je bilo pogojeno, takrat njim 50.000 fl. plačala, kedar bodo vsi trije ob enem skupaj prišli, ker tako je bilo pogojeno. H.

Razne stvari.

(V Srbijo) zamoremo sedaj listnice pošiljati s plačanim odgovorom. Treba je le 8 krajcarjev plačati.

(Deutscher Schulverein) je dal g. Tom. Kunstiču v št. Ilji pri Velenji 30 fl. za ponemčevanje slovenske dece!

(Ptujskega ravnatelja na gimnaziji) g. Fihno so vzdignoli in v Leoben potisnoli. Ustavaki se jočejo; služba ptujška njegova je razpisana do 10. avgusta t. l.

(Vtopil) je se v Dravi pod Ptujem pijonir 15. kompanije.

(V Podčetrtku) je slovenska šola, ker Nemcev ondi ni, pa učitelj je vendar nemško molitev zaukazal pred in po šoli. Menda mu se sline cedijo po „Deutscher-Schulverein-goldinarjih!“ V „Tagespošto“ pa nekdo veselo poroča, da je Sotla sedaj uže „deutsche Sotel“. Da bi vas pamet srečala! —

(V Hrastniku) je 24. jul. bil velik ogenj. Pogorelo je 7 poslopij.

(Dr. Foregger) je v Laškem 24. jul. zbornjal nekaj ljudi vkup in govoril o svojem delovanju v državnem zboru. Potem je hotel še „Fortšritt-Verein“ zborovati pa vladni komisar mu je to prepovedal.

(Toča) 22. jul. je obiskala tudi Spielfeld, št. Ilj, Lilaški vrh, Selnico in Zierberg, slednji 2 srenji ste najhujše zadeti.

(V Poličanah) je umrl upokojeni učitelj g. Srabotnik 70 let star.

(Nagrade) od sv. Mohorjeve družbe prejel je 35 fl. zopet g. Josip Karba, kmet v Krapji pri Ljutomeru za spis „o ženitbi v ljutomerske okolici“.

(Po toči poškodovanim) pri sv. Mohorji v Rodnah je c. k. okrajni glavar plem. g. Premerstein oskrbel ajde za seme. Za to važno dobroto se javno zahvaljuje v imenu vseh obdarovancev občinski odbor.

(Procesija na sv. Višarje) iz Ivnika zbere se v Ivniku (Eibiswald) 5. avgusta ob 6. uri zgodaj in se poda potem na pot k južni železnici.

(„Deutscher Schulverein“) je se ustanovil v Mariboru, Laškem in Radgoni. Meri na ponemčevanje Slovencev. Ptujskemu nadučitelju in učitelju dal je 10 fl. vsakemu nagrade.

(Zlat prstan) na njivi našel je Lipuš v Janškovi celjskega okraja.

(Kaj denar dela). Hranilnica v Innsbrucku je bila na posestva g. Kriehuberja v Mariboru vknjižena in je na dražbi dobila 300 joh veliko posestvo „Drauhof“ v Skolah, na 36741 fl. cenjeno, za 5000 fl. in lepi vinograd v Radiselu na 14961 fl. cenjen, za 1500 fl.

Dražbe. 30. jul. Val. Purgaj 750 fl. na Flekušku, 1. aug. Jož. Lesjak 5270 fl. v Ptuj, Mart. Belšak v Cirkulanah 400 fl. 3. aug. Ant. Žgank 1590 fl. pri sv. Petru; 4. aug. Simon Berghaus 1640 fl. v Rogaci, 5. aug. Fr. Kostanjšek, 730 fl. v Podsredi; 6. aug. Jak. Pezdčiček v št. Jakobskem dolu 17751 fl. 12. aug. Ant. Belnič v Belem 2955 fl. Ant. Gobenšek 1315 fl. v Kozjem, 13. aug. Jož. Krumpak v Poličanah 1531 fl.

Listič: G. dopisnik: „od Sotle“. Dopis smo prejeli pa je tako splošen in še raztegnen, da je težko prostora najti. G. od Nove cerkve: prihodnjič. G. pri sv. Bolfanku pri Bišu. Hvala, takrat hočemo še prizanašati!

Loterijne številke:

V Trstu 23. julija 1881: 39, 29, 60, 78, 88.
V Linci „ „ 26, 10, 8, 7, 29.
Prihodnje srečkanje: 6. avgusta 1881.

Najnovejši kurzi na Dunaji.

Papirna renta 78.55 — Srebrna renta 79.— — Zlata renta 84.35—
Akcije narodne banke 849.— — Kreditne akcije 639.—
20 Napoleon 9.32 — Ces. kr. cekini 5.55 —

Zdravnik,

slovenščine, ali vsaj drugega slovanskega jezika zmožen, išče se za tržko občino Brašlovce v Savinjski dolini. Imel bode prosto stanovanje, po 100 fl. občinske remuneracije na leto ter obširno prakso v devetih združenih občinah, v katerih ni zdravnika. —

Oglasbe, ako mogoče s pričali, pošljejo naj se do 15. avgusta 1881 županstvu Braslovče na Štajerskem. — Fraslau in Steiermark.

2—3

Sivi mavec za gnoj

(blauen Dünger-Feldgyps)

na **debelo** in na **drobno** po najnižji ceni, prodaja

5—5

v Celji **F. Kapus.**

1—4 **Harmonična zvonila**

z jarmi vred proti poroštvu, da so dobro vglasbena in iz najfiniše robe.

Zvončke za na steno, zvončke za službo v cerkvi, za 3, 4, 5 glasov po 6, 8, 10 fl. eden.

Dalje:

Cerkvene svetilnike

lustre, svetilnice, svetilnike za na steno, kanontablice, masivne iz zmesi zlatu podobne po izvrstno okusnih modelih lite, ki se krasno svetijo kakor bi zlate bile, in so trpežne za več kakor 100 let, solidno delane in jih po nizkej ceni priporočuje

Albert Samassa

c. k. dvorni zvonar in fabrikant strojev in gasilnega orodja

v **Ljubljani.**

Podrobne cenilnike dopošilja brezplačno in franko.

Dunajsko zavarovalno društvo na Dunaji.

Poroštvenska zaloga:

goldinarjev 4,500.000 av. velj.

„Dunajsko zavarovalno društvo“ zavaruje

zastonj v prvem leti,

če kdo **na 6 let** da zavarovati:

hiše, gospodarska poslopja; pri takšnih zavarovanjih prične vplačanje še le v 2. leti in se završuje potem v 5letnih rokih.

Generalni zastopnik v Gradci

G. MICORI

v gosposkej ulici šte. 10.

1—12

Učenca

z dobrimi šolskimi spričali vzame takoj v špicerijsko štacuno v koroškej ulici v Mariboru

V. Janžek.

2-2

Cihte na prodaj!

Za posestnike vinogradov za prešanje cihte! Rakitove seženj po 30 kr. Borovične po 40 kr. dolge od 18 sežnjev. — Kakšno kdo želi imeti, in kako dolgo, naj pismeno naglasi. Neplačani listi se ne sprejemajo.

Jožef Kerman,

klobučar

v Strigovi. (Međimurje) Mur-Insel.

Ponudba.

Orglarsko in mežnarsko službo želi pri kaki fari dobiti 28 let stari neoženjeni in dobro izurjeni mož z dobrimi spričali, zmožen slovenskega in nemškega jezika.

Več se izvé pri gospodu župniku v Galiciji. Post: Sachsenfeld.

Kunstič, učitelj.

2-3

Mlin v Slov. Bistrici.

G. Hebenstreitov mlin v Slov. Bistrici se proda. Več se izvé pri posestniku na mlinu!

Eduard Musil-ova

Zaloga slovenskih risank in pisank za ljudske šole na Dunaji, Tuchlauben, 6.

Ravnokar je izišla nova izdaja g. Musilovih risank in pisank s podobami in slovenskimi popisi.

Visoko c. k. ministerstvo za poduk je z odlokom od 9. februarja 1881 štev. 1395 ovo izdajo potrdilo za slovenske ljudske in meščanske šole in jo priporočilo.

Pisanke za lepopisje imajo od preja lepe podobe, zadi pa slovensko razlago in sicer do sedaj sledeče:

Kronanje Koroškega vojvode na Gospo-svetskem polji.

Cesar v Brigittenavi l. 1862.

Bitka pri Višu.

Cesar Jožef II. kot zdravnik.

Lepold V. Krepostni.

Nadvojvoda Franc Jožef in straža.

Karol Veliki v šoli.

Leopold Babenberški.

Friderik Lepi.

Oton dobi vojvodstvo Koroško.

Rudolf ustanovnik.

Avstrijsko-ogerska poslatev v severni tečaj.

Nadvojvoda Karol v bitki pri Aspernu.

Severin in Odoaker.

Cesarjevič Rudolf in naravoslovec Dr. Brehm.

Nikolaj Zrinjski v Sigetu.

Rudolf Habsburški.

Cesar Maks na Martinovi steni.

Iz James Wattove mladosti.

Cesar Jožef II. in orač.

Prince Eugenij.

Friderik s prazno možnjo.

Stolp svetilnik.

Cena:

Pisanka a) 8 stranij, 100 vkup velja 1 fl. 50 kr., vsaka posebej 2 kr.

Risanka a) 8 stranij, 100 vkup velja 2 fl. — kr., vsaka posebej 3 kr.

 Na ogled se pošljejo zastonj in franko.